SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1066

av Elias Aguirre m.fl. (S)

Civilsamhällets roll för att bryta äldres ensamhet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta fram en samlad strategi för att stödja lokala insatser och engagemang inom civilsamhället för att motverka äldres ofrivilliga ensamhet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi lever allt längre och många äldre kan vara friska och aktiva långt upp i åldrarna. Sverige har generellt en god hälsa bland äldre jämfört med många andra länder. Samtidigt växer ett allvarligt problem: den ofrivilliga ensamheten.

En betydande andel äldre upplever ensamhet mot sin vilja. För den som lever med långvarig eller omfattande ensamhet ökar risken för både psykisk och fysisk ohälsa. Ensamhet kan också påverka livskvaliteten och möjligheten att fortsätta leva ett aktivt och självständigt liv.

Social gemenskap och meningsfulla relationer är därför en viktig del av det förebyggande hälsoarbetet. Forskning visar att sociala aktiviteter och gemenskap kan bidra till bättre psykiskt välbefinnande, minska risken för depression och ha positiva effekter på den fysiska hälsan. För äldre kan möjligheten att träffa andra, delta i aktiviteter och känna sig behövd vara avgörande för att behålla både livskvalitet och hälsa.

Att investera i det friska handlar därför inte bara om hälso- och sjukvården. Det handlar också om att skapa förutsättningar för gemenskap och delaktighet. Här spelar civilsamhället en avgörande roll. Pensionärsorganisationer, föreningar, trossamfund och andra ideella verksamheter skapar mötesplatser, aktiviteter och sammanhang där människor kan träffa andra och känna tillhörighet. Det är värden som det offentliga aldrig kan skapa på egen hand.

Samtidigt ser förutsättningarna olika ut runt om i landet. På vissa platser finns ett starkt föreningsliv och många mötesplatser, medan andra kommuner kan ha betydligt sämre möjligheter för äldre att delta i sociala aktiviteter. Det behövs därför bättre förutsättningar för lokala initiativ och ett långsiktigt samarbete mellan det offentliga och civilsamhället.

Regeringen bör därför se över möjligheten att ta fram en samlad strategi för att stödja lokala insatser mot äldres ofrivilliga ensamhet. En sådan strategi bör bland annat kunna bidra till att stärka civilsamhällets förutsättningar, utveckla och tillgängliggöra mötesplatser och göra det enklare för äldre att delta i sociala och kulturella aktiviteter. Genom att stärka gemenskapen och skapa fler möjligheter till delaktighet kan vi förebygga ohälsa, förbättra livskvaliteten och ge fler äldre möjlighet till ett längre, friskare och mer meningsfullt liv.

Elias Aguirre (S)

Teresa Carvalho (S) *Eva Lindh (S)*

Johan Andersson (S)